

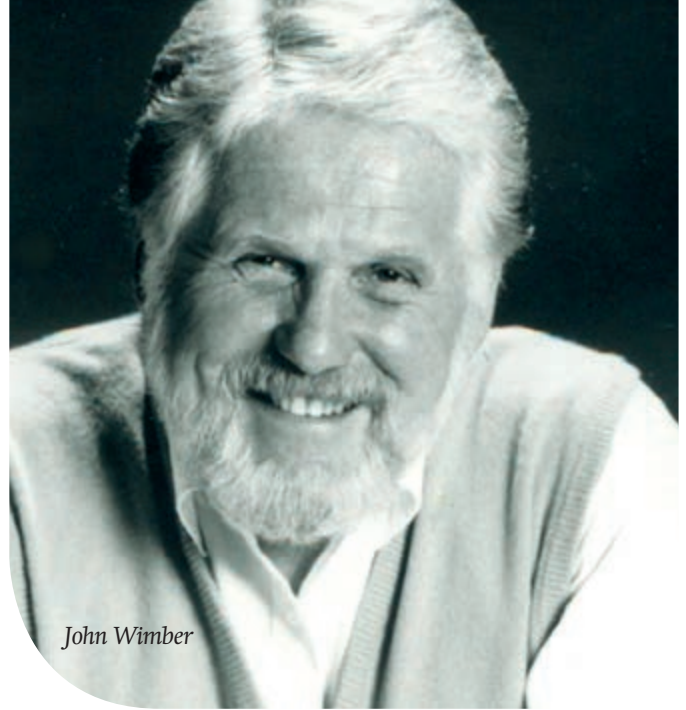

John Wimber

• door Peter van Beugen

en de Derde Golf

‘VAN EEN VEILIGE AFSTAND VAN HONDERDEN JAREN ZIET EEN OPWEKKING ER VERKWIKKEND UIT: WAT IS ER HEERLIJKER DAN HET MACTIGE WERK VAN GOD ZELF IN ONS MIDDEN? EN ALS WE ONS ER MIDDENIN BEVINDEN, VINDEN WE HET ALLESBEHALVE VERKWIKKEND EN ZIJN WE MISSCHIEN VOL MET SCEPSIS, AFKEER EN ANGST ... WAAROM VERLOOPT EEN OPWEKKING SOMS ZO ROMMELIG? DE IRONIE VAN OPWEKKING IS: TERWIJL WE ER SOMS ZO HUNKEREND NAAR VERLANGEN, VERANDEREN WE LICHT IN TEGENSTANDERS OP HET MOMENT DAT DEZE ZICH AANDIENT. DE VIJANDIGHEID RICHT ZICH NIET OP HET IDEE VAN OPWEKKING, WAAR ZO VURIG VOOR GEBEDEN IS, MAAR OP DE MANIER WAAROP DEZE GEBEDEN WORDEN BEANTWOORD EN DIE EEN TOTAAL ONVERWACHTE VORM AANNEMEN’ (JOHN WHITE: 1988).

John Wimber

Dit een-na-laatste artikel over sleutelfiguren in de kerkgeschiedenis voert ons zo goed als naar de tijd waarin wij leven. Dat de Gemeente van God een van de grootste omwentelingen uit de geschiedenis doormaakt kan ons nauwelijks nog ontgaan. Ik bespreek nu de levens van mannen die daar mijns inziens een sleutelrol in hebben gespeeld. Bij een eerste lezing van hun bediening en de veelbesproken manifestaties die daar soms mee gepaard gaan, bekruipt sommige lezers misschien een gevoel van onbehagen. Ik herhaal nog maar eens de ‘disclaimer’ die bij voorgaande artikelen is gegeven. Wij kunnen vraagtekens of andere opvattingen hebben over ideeën of ontwikkelingen die aan bod komen, maar we kunnen de geschiedenis niet negeren. De zaken die aan bod komen, zijn gezichtsbepalend voor het christendom in de 21^e eeuw, en ik nodig de lezer uit om hier in alle rust kennis van te nemen en een eigen oordeel over te vormen. Een tweede disclaimer die ik toevoeg, is dat ik in dit artikel verschijnselen gewoon benoem in de termen die de bronnen of eerste getuigen daaraan gegeven hebben.

John Wimber

John Richard Wimber werd geboren op 25 februari 1934 als zoon van Basil Wimber en Genevieve Martin. John groeide op in het huis van Charley en Maude Martin, zijn grootouders van moeders kant. De eenvoudige, hardwerkende familie runde een boerderij in Missouri, een van de

zuidelijke staten in Amerika. De omgangsvormen binnen de familie waren ongepolijst. Het huwelijk tussen zijn ouders had slechts enkele maanden standgehouden en zijn vader en diens familie heeft hij nooit gekend, met uitzondering van zijn oom Curly die zo goed en zo kwaad als het kon iets probeerde bij te dragen aan de opvoeding van John. Genevieve hertrouwde later met Earl, die Johns stiefvader zou worden. Op latere leeftijd verhuisde de hele familie naar Californië. In 1953, een aantal maanden voordat de inmiddels zieke Charley stierf, kreeg deze bezoek van een Baptistenpredikant en wonder-boven-wonder bekeerde Charley zich radicaal tot het geloof in de Heer Jezus. Hij riep al zijn kinderen en kleinkinderen bij zich en getuigde van zijn geloof. Zij meenden dat de oude man zijn verstand aan het verliezen was of hallucineerde, maar een zaad voor het geloof werd gezaaid in het hart van de nog jonge John Wimber.

Al op jonge leeftijd toonde John zijn muzikale voorliefde. Op zesjarige leeftijd kreeg hij een saxofoon van zijn moeder, waarop hij speelde terwijl het instrument ondersteund werd door een stoel. Ook bleek al jong de karaktertrek die Johns hele leven en bediening zou kenmerken: *learn-by-doing*. Met niet-aflatende volharding ondernam hij activiteiten en hij oefende net zo lang met vallen en opstaan tot hij het onder de knie had. Op het college in Orange Coast en later op Fullington toonde John zich een leer- en

leesgierige knul, met als enige opmerking op zijn rapport: 'praat te veel'. Bij alle musicals, dans- en schoolavonden was John prominent aanwezig in de band en op 15-jarige leeftijd kreeg hij zijn eerste baantje als muzikant in een nogal burlesque uitgaansgelegenheid, de 'Dixie Castle'. Al snel combineerde hij zijn baantje bij een bank met diverse muzikale optredens in het weekend. Op latere leeftijd maakte hij zijn muzikale talent dienstbaar aan aanbiddingsmuziek, en – getalenteerd als hij was – schuwde hij alle vormen van elite of professionalisme. *'Wat hebben we eraan als we aanbiddingsliederen maken die alleen zeer ervaren musici kunnen spelen – wat moeten kleine gemeenten daarmee aan? Deze muziek gaat niet over jou, het gaat over Jezus en jouw enige taak is het om de mensen tot Hem te leiden'*. Maar we lopen op zijn verhaal vooruit.

Bekering en vroege bediening

In mei 1955 ontmoette John Carol, een meisje met een nominaal-katholieke achtergrond. Ze trouwden in december van datzelfde jaar en samen zouden ze vier kinderen krijgen. Wat zijn werk betreft kon John zich prima redden. In 1962 bracht hij Bill Medley en Bobby Hartfield samen als de Righteous Brothers in hun eerste optredens en arrangeerde hun muziek. Hun huwelijk liep echter slecht. John was veel van huis, beiden dronken meer dan goed was en zijn vrouw worstelde met depressie. Juist in 1963, toen John alleen in Las Vegas was, bad hij in de woestijn zijn eerste schietgebed: *'Als U er bent, als er iemand boven is... kunt U me een handje helpen?'*. Toen hij terugkeerde naar zijn hotel was er een boodschap van zijn vrouw. Zij vroeg John haar te vergeven en om haar en de kinderen op te komen halen.

Het gezin verhuisde terug naar Orange en bracht de kinderen naar een katholieke kerk. Tot op dit moment had John nog nooit van zijn leven een Bijbel gezien. John en Carol bezochten enige tijd de mis, maar stopten ermee omdat ze er niets van begrepen. Juist in die tijd kregen ze bezoek van een oude collega van John: Dick en Lynn Heying. Deze nodigden hen uit om mee te gaan naar de Quaker Church in Yorba Linda. Na afloop van de diensten in de weken die volgden, vuurde John al zijn vragen over de kerkdienst af op Dick. Daarnaast waren er de Bijbelavonden met Gunner, een lasser die al zijn vrije tijd vulde met evangelisatie en Bijbelstudies. In datzelfde najaar van 1963 leidde Gunner hen tot Jezus. John volgde Gunner in het *all-or-nothing*

evangelie dat deze hem had verteld. Hij gaf zijn muzikale carrière op, begon een baantje als loonwerker en vertelde zijn familie en vrienden over Jezus Christus. In de jaren die volgden leidde John bijna elke avond een Bijbelkring, die bezocht werd door pasbekeerden en hun nog ongelovige vrienden.

Fuller Theological Seminary

In 1970 werd John benoemd tot co-pastor van de kerk en begon hij een studie aan het Azusa Pacific Bible College. Naarmate de kerk zich vulde met bekeerlingen – de kerk groeide in korte tijd van 200 tot 800 leden – die geen enkele kerkelijke achtergrond hadden, begon de structuur van de kerk en de diensten steeds meer te knellen. Sommige jong-bekeerden verlieten de kerk na enige tijd weer. Zij waren enthousiast over hun geloof en de studies bij de Wimbers, maar de kerk bood niet de omgeving om daar op natuurlijke wijze uiting aan te geven. In 1974 startte John zijn studie aan het Fuller Theological Seminary onder Peter Wagner. In het kader van zijn studie reisde John door Amerika en onderzocht de kerkgroei in de diverse denominaties. Hij sprak met zendelingen die terugkeerden van overzeese missies. Deze studies en gesprekken brachten zijn wereldbeeld op een bepaald punt aan het wankelen. In de Quaker kerk was John opgegroeid als cessationist: de bijzondere Geestesgaven waren volgens hem na de apostolische tijd opgehouden te bestaan. Bij het bestuderen van de opwekkingen ontdekte hij dat de gaven die in veel westerse kerken werden genegeerd, hierin een grote rol speelden. Paddy Mallon rapporteerde na zijn bezoek aan Nepal, dat ca. 45% van de bekeerlingen door een genezing tot bekering was gekomen en nog eens 45% na een bevrijding of demonenuitdrijving (Wimber:1999).

John en Carol ontwikkelden persoonlijk steeds meer aandacht voor de gaven van de Geest, waaronder het spreken in talen en de gaven van genezingen. Mede hierdoor kwamen ze steeds meer op gespannen voet te staan met het oudstenteam van de Yorba Linda Quaker Church en in 1977 besloten ze dat het voor beide partijen het beste was als zij uit de kerk zouden treden. Een groep van ongeveer 60 gelovigen trad uit. Aanvankelijk associeerden zij zich met de Grace Chapel beweging. Ze creëerden hun eigen, eenvoudige liederen waarin zij hun liefde tot de Heer Jezus verwoordden en uit deze begintijd komen de eerste getui-

Tijdens de Jesus People Revival werden aan het strand van Corona del Mar duizenden mensen gedoopt.

genissen van een aantal wonderbare genezingen. Bij één gelegenheid werden er op één dag 120 mensen gedoopt en velen zouden volgen.

Vineyard

Op Moederdag 1980 nodigde John Lonnie Frisbee uit als spreker. Lonnie, zelf een bekeerde hippie, was een van de leiders van de *Jesus People Revival* die eind jaren '60 ontstond, eerst in San Francisco en later in Orange, Los Angeles. In de hoogtijdagen van 1969 en 1970 werden ca. 18.000 mensen gedoopt aan het strand van Corona del Mar. Aan het einde van zijn toespraak deed Lonnie een oproep aan de jongeren in de zaal. Deze werden zó krachtig en massaal aangeraakt dat het John Wimber totaal in verwarring bracht. John kon die nacht de slaap niet vatten. Hij was in diepe vertwijfeling, onderzocht de Bijbel en getuigenissen uit Opwekkingsverslagen en worstelde met de vraag 'Heer is dit van u?'. Hij las en bad de hele nacht tot om ca. 6 uur 's morgens de telefoon rinkelde. Tommy Stipes uit Denver belde om te zeggen: 'John, ik heb geen flauw idee wat er bij jou gebeurt, maar de Heer heeft me wakker gemaakt en gezegd dat ik jou moest bellen en je vertellen dat Hij het is. Kun je hier iets mee?' (Wimber:1999). Een krachtige opwekking brak uit. Jongeren en ouderen getuigden op scholen en in Bijbelkringen en de kerk groeide in enkel maanden uit tot ca. 2000 bezoekers.

Door het toenemend aantal getuigenissen van genezingen, de nadruk op de charismata en uiteenlopende theologische visies op het Koninkrijk, liepen de wegen van John Wimber en Chuck Smith, de leider van de Grace Chapel beweging, steeds verder uiteen en in 1982 zou de Yorba Linda Grace Chapel kerk verder gaan als een Vineyard kerk. In datzelfde jaar werd John uitgenodigd door Peter Wagner om een college te geven aan het Fuller Theological Seminary, dat de geschiedenis zou ingaan als *MCS 510: Signs and Wonders and Church Growth*. De inhoud van deze cursus zou later in iets gewijzigde vorm terugkomen in John's boek *Power Evangelism*. Het werk van de Vineyard Church verbreidde zich razendsnel, eerst in de V.S. en later daarbuiten. Intussen begonnen de werkdruk en het vele reizen een wissel te trekken op Johns eigen gezondheid. In 1986 kreeg John een hartaanval en hartklachten zouden hem parten blijven spelen. In 1993 werd bij hem paranasale sinus kanker geconstateerd waarvoor hij een bestraling onderging. In 1997 onderging hij een open-hart operatie en op 17 november van datzelfde jaar zou hij overlijden.

Gemeentevisie: worship en ministry

Het verloop van de samenkomsten in de Vineyard kerken was een reflectie van Johns eigen optreden. De sfeer is informeel en eenvoudig, er is ruime tijd voor aanbidding

en muziek en daarna volgt een toespraak. Wat in de gemeente gebeurt, moet een expressie vinden in een idioom dat begrijpelijk is voor buitenstaanders en deze moeten bij het binnengaan van de kerk niet het gevoel krijgen dat ze terug gaan in de tijd. Kenmerkend is vervolgens de ruimte voor 'ministry'. In tegenstelling tot andere evangelisten of zogeheten gebedsgenezers in de 20^e eeuw presenteerde John niet zichzelf als 'de man met de gave'. Hij stimuleerde de gelovigen om zichzelf uit te strekken naar deze gaven en voor elkaar te bidden – al of niet met handoplegging, het delen van een 'woord van kennis' of het uitspreken van een profetie. Een gevleugelde uitspraak van Wimber in dit verband is: 'Everyone gets to play': we doen allemaal mee! Dit hield niet op bij het kerkbezoek, maar John moedigde kerk- en conferentiegangers aan om dat wat zij in de samenkomst hadden gezien mee te nemen naar huis en om vrijmoedig tegenover collega's en familie te getuigen van Jezus en door te gaan om voor mensen te bidden.

Power Evangelism

'Het koninkrijk van God bestaat niet in woord maar in kracht' (1Kor.4:20). Deze woorden zouden bijna het motto kunnen worden genoemd van Wimbers' visie op de bediening. Hij had tijdens zijn studie over gemeentegroei gezien welke rol de gaven daarin speelden, en Wimber legde in zijn onderwijs sterke nadruk op de balans tussen woorden en daden. Goede prediking is nodig, maar als de prediking niet gepaard gaat met een aanzet tot daden is zij vruchteloos. Zeggen dat mensen zich moeten bekeren

heeft geen zin als je zelf geen getuige van Jezus Christus in deze wereld wilt zijn. Zeggen dat Jezus de Verlosser is, heeft geen zin als je niet bereid bent te bidden voor redding en genezing. In de confrontatie met de macht van de boze zag Wimber het Koninkrijk van God als concept dat de basis biedt voor een bediening van redding en genezing. Zijn gedachten over het koninkrijk ontleende Wimber aan de studie van Eldon Ladd, *'Crucial Questions about the Kingdom of God'*. Voor John was dit koninkrijk in de eerste plaats een theologische basis voor de opdracht én de autoriteit die de gelovigen is toebedeeld in de confrontatie met de wereld; hij zag het dus veel minder als een 'eschatologisch concept' zoals bijv. Ladd dat zelf deed. De 'power encounter', het gebruik van 'signs and wonders' maakten voor Wimber deel uit van de opdracht die iedere gelovige heeft in deze wereld. Hij bracht dit zelf in praktijk tijdens diensten en conferenties. Wimber maakte geen 'loze beloften' dat allen genezing zouden ontvangen en hij nam met klem afstand van de zogeheten Word-Faith predikers, of 'welvaarts-evangelisten', die in zijn ogen een verdraaid evangelie brachten. Maar dit weerhield hem er niet van om zich uit te strekken naar de gaven van de Geest en het bidden voor zieken, waarvoor hij een eenvoudig vijf-stappen model ontwikkelde.

De literatuur maakt melding van meerdere goed geattesteerde genezingen. De meest uitgebreide studie daarover heb ik gevonden in het boek van David Lewis, *Healing: Fiction, Fantasy or Fact? A comprehensive analysis of healings and*

Vanuit de stad Toronto breidde zich eind jaren '90 de grootste charismatische vernieuwing uit over heel de wereld

associated phenomena at John Wimber's Harrogate Conference. Lewis bezocht de genoemde conferentie, gehouden van 3-6 november 1986, en deelde vragenlijsten uit aan alle 2470 bezoekers. Hiervan kreeg hij er 1890, ofwel 75,6% retour. Hij maakte een inventaris naar geografische herkomst, kerkelijke herkomst, leeftijd, geslacht van de bezoekers en van eventuele kwalen waarvoor was gebeden. Niet alleen voor lichamelijke klachten ontvingen bezoekers gebed, maar ook voor emotionele en geestelijke klachten, zoals dwangstoornissen, angsten of depressie. In enkele gevallen werd rekening gehouden met een demonische belasting. 621 mensen hadden gevraagd om voorbede. Van hen selecteerde Lewis er 100 met een aantoonbaar medisch dossier, die hij volgde tot september 1987. Waar van toepassing werd medisch advies ingewonnen bij de behandelende artsen. Na een periode van 10 maanden kon Lewis 20 ziektebeelden beschrijven waarvoor een duurzame en aantoonbare verbetering in de gezondheid kon worden gerapporteerd.

Wimber hanteerde de werkwijze waarbij hij bezoekers uitnodigt om een 'woord van kennis' te delen dat mensen kunnen ontvangen door intuïtie, een beeld, het voelen van de pijn in het eigen lichaam, soms door woorden geschreven te zien. Vervolgens vraagt hij of dit woord op andere bezoekers van toepassing is, voor wie dan gebeden kan worden. Hierbij kunnen zich verschijnselen voordoen als neervallen, uitroepen, huilen, lachen, trillen, het voelen van een stroom, van warmte of van tintelingen. Het al of

niet ervaren van lichamelijke prikkels is volgens Wimber overigens beslist geen 'maatstaf' voor de werking van de Heilige Geest in iemands leven! Bram Krol, voor velen geen onbekende, bezocht de Wimber-conferentie die in 1991 in Nederland werd gehouden en beschrijft zijn eigen ervaring: *'Er stonden lange rijen te wachten op voorbede. Ik kwam in contact met een oudere broeder. Al bijna tien jaar werd hij geplaatst door hevige pijn. Hij was geen moment zonder pijn geweest, al die jaren. Onder handoplegging bad ik voor hem. Er gebeurden twee dingen. Eerst viel deze man neer, zomaar op de grond... Ik weet zeker dat ik daar niet op aanstuurde. Die broeder beweerde ook dat dit voor hem als een volslagen verrassing kwam. Het tweede was dat hij voor het eerst sinds lange tijd geen pijn voelde. Ik vind het nog altijd jammer dat ik zijn adres niet genoteerd heb'.* Een theologische toetsing van genoemde zaken valt buiten het doel en de ruimte van deze artikelen. Niettemin zal ik dit artikel afsluiten met een beknopte evaluatie.

Invloed

De invloed van Wimber gaat verder dan het netwerk van de Vineyard kerken dat hij heeft opgebouwd. Zijn opvattingen over ministry en het voorbeeld van zijn bediening is op een aantal plaatsen overgenomen en verder ontwikkeld. De meest spraakmakende daarvan is ongetwijfeld de gebeurtenis die als de 'Toronto Blessing' de geschiedenis is ingegaan.

De Toronto Blessing

In Toronto bevond zich een relatief kleine Vineyard kerk die sinds 1992 onder leiding stond van John en Carol Arnott. John vernam van een krachtige bediening die eerder dat jaar had plaatsgevonden onder leiding van voormalig baptistenpredikant Randy Clark, die sinds kort leiding gaf aan een Vineyard gemeente in St. Louis, Missouri. In november 1993 nodigde John Arnott Randy uit om naar Toronto te komen. Er werden vier samenkomsten gepland, waarvan de eerste gehouden werd op 20 januari 1994. Op deze avond verschenen ca. 120 mensen. Arnott zou later schrijven: *'in mijn herinnering was er een ongelooflijke explosie toen het wel leek alsof de Heilige Geest gewoon op de mensen néerviel'*, en bijna de hele zaal ging *'tegen het tapijt'*. De manifestaties herhaalden zich in de dagen erna en het geplande verblijf van vier dagen eindigde in zestig dagen vrijwel non-stop bediening. Bezoekers kwamen aanvankelijk uit Vineyard gemeenten in Canada en de V.S. maar het rumoer verspreidde zich, mede door het juist opgekomen internet, razendsnel. Uiteindelijk zouden ca. twee en een half miljoen mensen uit de hele wereld en uit allerlei denominaties Toronto aandoen. In de hoogtijdagen lukte het zakelijke reizigers nauwelijks om een ticket te boeken voor Toronto, omdat alle vluchten bezet waren!

Eén reden waarom 'Toronto' zich zo snel over de christenheid kon verbreiden, is dat de verschijnselen niet verankerd waren in één bepaalde doctrine of denominatie. Natuurlijk waren het de uiterlijke verschijnselen die de aandacht trokken. Mensen 'vielen in de Geest' en lagen soms uren op het tapijt. Anderen moesten onbedaarlijk lachen of huilen, ervoeren intense warmte, tintelingen of 'elektrische stroom'. Toch probeerden Arnott en zijn vrouw de aandacht niet te vestigen op deze uiterlijke manifestaties, maar zochten zij naar de innerlijke, geestelijke vernieuwing. Richard Strivers zou hierover schrijven: *'... tot zover over de verscheidenheid in uiterlijkheden, maar hoe zit het met de inhoud? Ik heb mannen en vrouwen ontmoet die de pelgrimsreis naar Toronto (en Pensacola) hebben gemaakt. Ze kwamen terug met een vernieuwde liefde tot de Heer Jezus, een onlesbare dorst naar meer van de Heer in hun levens, een herboren gebedsleven en Bijbellezen; een gebroken hart, verootmoediging en bovenal een verlangen om hun vernieuwde leven te delen met ieder die zij ontmoetten'*.

In de eerste tweeënhalve jaar van 'Toronto' hebben ca. 8000 mensen zich opnieuw toegewijd aan Jezus en ca. 6000 mensen hebben voor het eerst hun leven aan de Heer gegeven.

Waren deze gebeurtenissen de vervulling van een profetie die Marc Dupont twee jaar tevoren had uitgesproken over Toronto? *'I had a vision of water falling over and onto an extremely large rock, similar to the Niagara falls. Toronto shall be a place where much living water will be flowing with great power, even though at the present time both the church and the city are like big rocks... There will be a radical move in late 1993 and throughout 1994... Like Jerusalem, Toronto will end up being a sending out place. The Lord is going to be sending many people, filled with His Spirit...'* (Steingard:2014).

Natuurlijk ontkwam deze beweging niet aan kritiek, zoals van de zijde van John MacArthur en Henk Hanegraaff. Deze richtte zich o.a. op de manifestaties waarvoor in de Bijbel niet of nauwelijks onderbouwing te vinden is. Zo is het gebeurd dat mensen op handen en voeten rondkropen door de zaal en dierengeluiden maakten. John Arnott hierover zelf: *'Ons gebedsteam zegt niet 'Heer laat ze vallen of lachen'. Wij vragen of de Vader hen wil zegenen, wil vullen met zijn Geest, zijn kracht over hen mag komen, nieuw leven in hen mag blazen ... Van de bijna drie miljoen bezoekers die ik in de afgelopen twintig jaar heb gezien, ken ik hooguit vijf gevallen waar mensen geluid maakten dat op blaffen lijkt'. Nu zouden sommigen daar misschien aan toe willen voegen dat dit er dan 'nog steeds vijf te veel zijn', maar de vraag is in hoeverre men dit Arnott of Clark moet kunnen of willen aanrekenen. Het motief dat mensen hebben om een dienst te bezoeken of de uitwerking die dat op hen heeft is immers in de eerste plaats een zaak die hen zelf aangaat.*

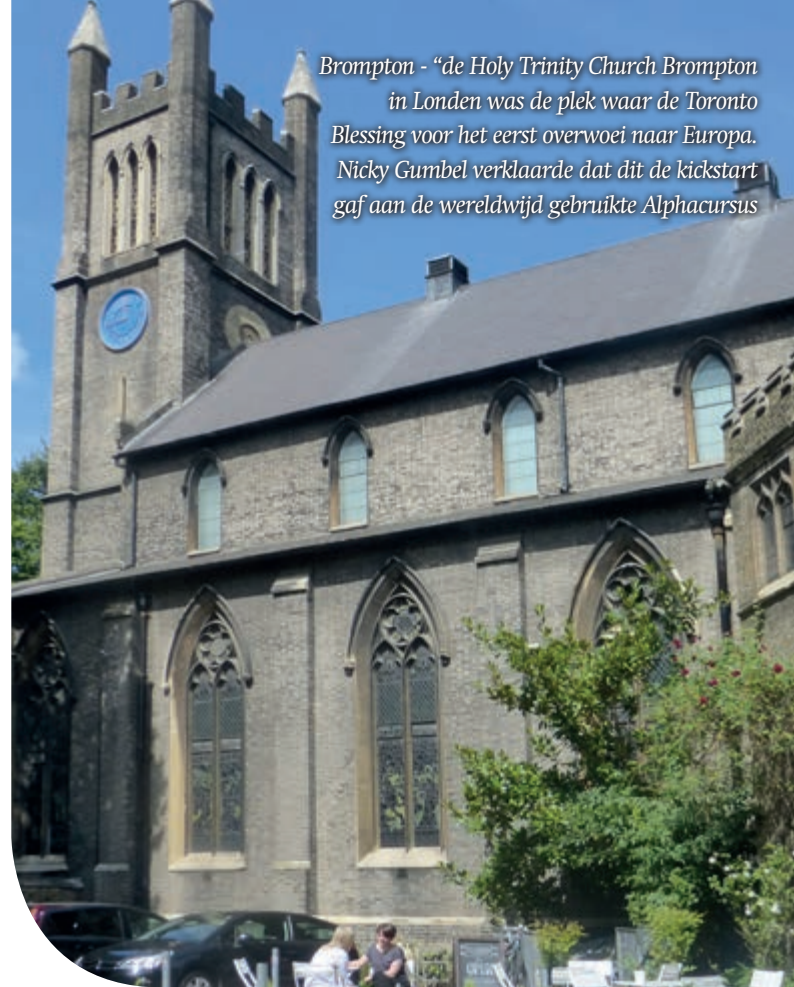
Holy Trinity Brompton en de Alpha cursus

In 1981 had John Wimber Engeland bezocht voor een campagne in de Holy Trinity Church in Brompton. Eén van de bezoekers, een jonge jurist en agnosticus, werd krachtig aangeraakt en kwam radicaal tot bekering. Wimber sprak een profetie over hem uit dat hij een grote bediening zou krijgen in evangelisatie werk. Zijn naam was Nicky Gumbel. Ruim tien jaar later zou Eleanor Mumford uit dezelfde kerk een van de eerste bezoekers uit Groot-Brittannië zijn

die Toronto bezocht. Toen zij haar getuigenis deelde van wat ze in Toronto had meegemaakt, braken daar spontaan dezelfde aanwijzingen voor de zichtbare aanwezigheid van God uit. Gumbel had in 1992 de leiding gekregen over de Alpha cursus. Tot dan toe was de Alpha formule voornamelijk gebruikt voor de eigen gemeente. Gumbel besloot de cursus te gebruiken om randkerkelijken te bereiken. Nadat Gumbel zelf Toronto had bezocht, belegde hij speciale samenkomsten die zoveel bezoekers trokken dat de mensen twee maal per zondag stratenlang in de rij stonden om binnen te komen. Het verhaal van de Alpha cursus is inmiddels overbekend. Het is, in ieder geval in Westerse landen, de meest gebruikte evangelisatiemethode en is in tientallen landen het middel geweest waardoor duizenden mensen tot de Heer zijn gebracht.

Heidi Baker en Iris Ministries

Een laatste getuigenis dat in verband met Toronto genoemd moet worden is dat van Rolland en Heidi Baker. Rolland werd geboren uit ouders die werkten in de Chinese provincie Yunnan terwijl daar een grote opwekking plaatsvond. Het verhaal daarvan staat beschreven in het boek van zijn grootvader H.A. Baker, genaamd *Beyond the Veil*. Samen met zijn vrouw Heidi diende Rolland als missionaris in Azië. Daarna studeerden ze enige tijd in Londen, om vervolgens naar Mozambique te verhuizen waar ze ruim een jaar lang werkten met weinig zichtbare vrucht. Toen Heidi van haar man vernam wat die tijdens een kort verblijf in Toronto had ervaren, besloot ze er zelf heen te reizen. Heidi was lichamelijk en geestelijk uitgeput. Hoewel het reizen haar ontraden werd wegens een dubbele longontsteking, reisde ze in 1995 af naar Toronto. In de eerste samenkomst die ze daar bijwoonde, deelde iemand een 'woord van kennis': 'er is hier een zending in de zaal met een dubbele longontsteking en God geneest je op dit moment!'. Heidi merkte dat ze vanaf dat moment zonder problemen kon ademen en zingen. Ze werd gevraagd om naar voren te komen om meer gebed te ontvangen. Meerdere malen werd voor Heidi gebeden, waarbij ze in de Geest neerviel en een visioen ontving over haar bediening in Mozambique. Na haar terugkeer in Mozambique bezocht Heidi meerdere malen de afvalberg bij Maputo. *'Niemand heeft ooit nee gezegd tegen de uitnodiging om Jezus te ontmoeten. Iedereen is hongerig naar het Brood van het Leven... Sinds de Heer ons aanraakte in Toronto is het werk gegroeid van*

Brompton - "de Holy Trinity Church Brompton in Londen was de plek waar de Toronto Blessing voor het eerst overwoei naar Europa. Nicky Gumbel verklaarde dat dit de kickstart gaf aan de wereldwijd gebruikte Alphacursus

vier kerken in 1997 naar 620 kerken in 2001 in Mozambique, met daarnaast nog eens meer dan 100 kerken in Malawi en 63 kerken in Zuid Afrika'(Steingard:2014).

Evaluatie

De lichamelijke manifestaties zijn wellicht de meest exotische factoren in deze recente geschiedenis en ze roepen bij veel lezers ongetwijfeld vragen op. Wat moeten wij hiermee aan? Is dit van God? Is dit misschien wel van de duivel? Of is het gewoon aanstellerij? Een blik in verslagen van eerdere opwekkingsbewegingen leert ons dat deze verschijnselen in ieder geval niet uniek zijn. Onder andere John en Charlie Wesley, Charles Finney, Dwight Moody en vooral Jonathan Edwards zijn godsmannen die alle verslag hebben gedaan van soortgelijke verschijnselen. Vele jaren ondergingen luisteraars in hun diensten dezelfde zaken: genezingen, visioenen, profetieën, trance-achtige toestanden, neervallen, onbedaarlijk lachen, trillen, het spreken in een vreemde taal, huilen en roepen. Ook zij kregen te maken met kritiek van buiten en Jonathan Edwards zag zich genoodzaakt een werkje te wijden aan deze zaken >>

onder de titel *The distinguishing marks of the work of the Spirit of God*. Ik citeer hieruit enkele passages: *Those who stand wondering at this strange work, not knowing what to make of it, and refusing to receive it – and ready to speak contemptibly of it, as was the case of the Jews of old – would do well to consider, and tremble at St. Paul’s words to them (Acts 13.40,41) ‘Beware therefore lest that come upon you, which is spoken of in the prophets, Behold, despisers, and wonder, and perish; for I work a work in your days, which you shall in no wise believe, though a man declare it unto you’. Those who cannot believe the work to be true, because of the extraordinary degree and manner of it, should consider how it was with the unbelieving lord in Samaria, who said, “Behold, if the Lord should make windows in heaven, might this thing be?” ... Let all to whom this work is a cloud and darkness as the pillar of cloud and fire was to the Egyptians – take heed that it not be their destruction, while it gives light to God’s Israel’. If they wait to see a work of God without difficulties and stumbling-blocks, it will be like the fool’s waiting at the river side to have the water all run by. A work of God without stumbling-blocks is never to be expected. “It must need be that offences come.” There never yet was any great manifestation that God made of himself to the world, without many difficulties attending it.*

Het is legitiem om kritische vragen te stellen en zaken te willen toetsen. We zijn en blijven mensen en moeten rekening houden met factoren als suggestie, groepsgedrag, simulatie of een oneigenlijk gebruik van gaven. Maar zelfs wanneer we vragen hebben of alles hier nu wel ‘volgens het boekje verloopt’, betekent dat niet dat we deze gebeurtenissen kunnen af doen als ‘allemaal nep’ of ‘werk van de duivel’. In Korinthe verliep ook niet alles ‘volgens het boekje’. Maar tegen alle misstanden in moedigt Paulus hen aan om zich uit te strekken naar de uitoefening van geestelijke gaven, die ontegenzeggelijk door de Geest werden toebedeeld. Simson was geen toonbeeld van een voorbeeldige dienstknecht, maar de kracht in zijn leven kwam rechtstreeks van God. Toen Mozes op de rots sloeg, sloeg hij de ‘plank mis’, maar zijn bediening was tóch tot zegen: het dorstige volk kreeg te drinken! God doet zijn werk hier op aarde dóór mensen en áán mensen en daardoor zijn zaken soms niet zo zwart-wit als wij misschien willen. Dat neemt natuurlijk niet weg dat we ons moeten willen laten corrigeren, dat we de richtlijnen van Gods Woord zuiver willen volgen en ten allen tijde onze eigen motieven moeten beproeven.

Jezus wordt als Heer erkend en mensen worden gered. Dat is geen werk van demonen. Boze, onreine geesten *blijven* niet ‘verstopperdje spelen’ – vroeg of laat openbaart zich hun godslasterlijke en onreine karakter. De Schrift reikt ons een eenvoudig criterium aan: aan de vrucht kent men de boom. Wat in de veelheid aan literatuur en getuigenissen naar mij toe komt, komt op mij als authentiek over. Natuurlijk heb ik ook Medema er op nageslagen (Medema:1995). Bij herlezing valt me vooral op dat Medema vragen oproept zonder een poging te doen om zelf een antwoord te formuleren. In zijn slotwoord stelt hij dat de leiders in Toronto wat hem betreft zijn omgevallen. *‘Waarom? Ik heb getracht een antwoord te geven. Dat moest een duidelijk antwoord zijn, maar het viel me niet gemakkelijk deze helderheid te geven’*. Bij mij blijft die laatste zinsnede hangen. Ik sluit af met de woorden die Arnott zelf deelde, een half jaar na het uitbreken van de ‘Toronto Blessing’: *‘Niemand is meer verrast door de recente uitstorting van de Heilige Geest dan mijn vrouw Carol en ik. Wij zijn compleet verbaasd over wat God gedaan heeft in en door onze gemeente in de laatste zeven maanden Velen ontvangen levensveranderende aanrakingen door de Heilige Geest, waarna ze nooit meer dezelfde zullen zijn. Keer op keer horen wij krachtige getuigenissen met betrekking tot de genade van God die radicale veranderingen teweegbrengt. Aan Hem alleen zij de glorie. Of het nu gaat om nieuwe toewijdingen of bekeringen voor de eerste maal, om opmerkelijke lichamelijke genezingen of diep emotioneel herstel: de mensen hebben een veel grotere liefde voor Jezus dan voorheen en ontdekken een vernieuwde honger naar het Woord en naar gebed’*(Chevreau:1994).

- Arnott, J., Experience the blessing, testimonies from Toronto, 2000, Renew Books, Ventura
- Arnott, J., The Father’s Blessing, 1995, Creation House, Lake Mary;
- Chevreau, G., Grijp het vuur, 1994, Dumanis Publishing, Roermond;
- Dieperink, M., John Wimber en de derde golf, 1992, Kok, Kampen;
- Krol, B., Aangetrokken tot het wonderlijke, 1997, Gideon, Hoornaar;
- Lewis, D., Healing: Fiction, Fantasy or fact? A comprehensive analysis of healings and associated phenomena at John Wimber’s Harrogate Conference, 1989, Hodder& Stoughton, London;

- Medema, H.P., Naar Toronto en terug, 1995, Medema, Vaassen;
- Poloma, M.M., Main Street Mystics, The Toronto Blessing and Reviving Pentecostalism, 2003, Altamira Press, Walnut Creek;
- Pytches, D., John Wimber, 1998, Eagle, Guilford;
- Steingard, J., From here to the nations, the story of the Toronto Blessing, 2014, Catch the Fire Books, Toronto;
- White, J., When the Spirit comes with power, 1988, Intersarsity Press, Downers Grove;
- Wimber, C., John Wimber, The way it was, 1999, Hodder & Stoughton, London

